

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 28ης Ιανουαρίου 2016*

«Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών — Διαδικασία διαγωνισμού — Υλικοτεχνική υποστήριξη για τη δημιουργία και διαχείριση μηχανισμού δικτύου με σκοπό την υλοποίηση της ευρωπαϊκής συμπράξεως καινοτομίας για τη “γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα” — Απόρριψη προσφοράς διαγωνιζομένου — Ανάθεση της συμβάσεως σε άλλο διαγωνιζόμενο — Ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά — Εξωσυμβατική ευθύνη»

Στην υπόθεση T-570/13,

Agriconsulting Europe SA, με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τον R. Sciaudone, δικηγόρο,

ενάγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον L. Cappelletti και την L. Di Paolo,

εναγομένης,

με αντικείμενο αίτημα για την αποκατάσταση της ζημίας που φέρεται να υπέστη η ενάγουσα λόγω των παρατυπιών που διέπραξε η Επιτροπή στο πλαίσιο του διαγωνισμού «[Δημιουργία] μηχανισμού δικτύου για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας (ΕΣΚ) για τη “γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα”» (AGRI-2012-PEI-01),

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους S. Frimodt Nielsen, πρόεδρο, F. Dehousse (εισηγητή) και A. M. Collins, δικαστές,

γραμματέας: L. Grzegorzczk, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Ιουλίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Στις 7 Αυγούστου 2012 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε προκήρυξη διαγωνισμού στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (ΕΕ 2012/S 61-150-249926), με στοιχεία AGRI-2012-PEI-01, για τη σύναψη δημόσιας συμβάσεως με αντικείμενο τη δημιουργία μηχανισμού δικτύου για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής συμπράξεως καινοτομίας για τη «γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα» (στο εξής: διαγωνισμός).
- 2 Δυνάμει του σημείου 1 της συγγραφής υποχρεώσεων της συμβάσεως (στο εξής: συγγραφή υποχρεώσεων), αποστολή του αναδόχου θα ήταν η συμβολή στη δημιουργία και στη διαχείριση του δικτύου της συμπράξεως, το οποίο θα αποτελούνταν από και θα ήταν ανοικτό στους φορείς που ασχολούνται με την εφαρμογή καινοτόμων προτύπων και λύσεων στον τομέα της γεωργίας, όπως στους γεωργούς, στους ερευνητές, στους παρόχους συμβουλευτικών υπηρεσιών, στις επιχειρήσεις, στις μη κυβερνητικές οργανώσεις, στους καταναλωτές και στους οργανισμούς του δημόσιου τομέα. Ο ανάδοχος θα είχε την ευθύνη να καθορίσει και να διασφαλίσει τη λειτουργία του μηχανισμού του δικτύου, ο οποίος θα αποτελούνταν, αφενός, από το προσωπικό που θα χρησιμοποιούσε ο ανάδοχος για την εκτέλεση των προβλεπόμενων στην προκήρυξη καθηκόντων και, αφετέρου, από τις συγκεκριμένες εγκαταστάσεις στις οποίες το προσωπικό αυτό θα παρείχε την εργασία του και τις υπηρεσίες του (στο εξής: γραφείο ενημερώσεως).
- 3 Τα καθήκοντα του αναδόχου καθορίζονταν στο σημείο 2 της συγγραφής υποχρεώσεων. Διαιρούνταν σε εννέα κύρια καθήκοντα, και συγκεκριμένα, πρώτον, τη διαχείριση του προσωπικού που θα χρησιμοποιούνταν για την αποστολή και τη διαχείριση του γραφείου ενημερώσεως, δεύτερον, τη διοργάνωση των εν γένει δράσεων του δικτύου συμπράξεως, τρίτον, τη δραστηριότητα της συνεργασίας εντός του δικτύου και την ανάπτυξη εργαλείων επικοινωνίας, τέταρτον, την ενημέρωση και τη διατήρηση πλήρους βάσεως δεδομένων, πέμπτον, την τήρηση καταλόγου εξωτερικών ειδικών συνεργατών, έκτον, την υλοποίηση δραστηριοτήτων συντονισμού και ανταλλαγής πληροφοριών, έβδομον, την καταγραφή των αναγκών των άμεσα ενδιαφερόμενων φορέων σε ζητήματα έρευνας, όγδοον, την κατάρτιση ετήσιου προγράμματος εργασίας και, ένατον, την αρχειοθέτηση, τη διαχείριση των απογραφόμενων στοιχείων και τη φύλαξη εγγράφων και πληροφοριών. Η συγγραφή υποχρεώσεων προσδιόριζε τον κατώτατο αριθμό απαιτούμενων συνεργατών για την εκτέλεση των κύριων καθηκόντων, προβλέποντας, προς τον σκοπό αυτό, ότι οι επιφορτισμένοι με τα καθήκοντα αυτά συνεργάτες έπρεπε να αντιστοιχούν σε τουλάχιστον δέκα «ισοδύναμα πλήρους απασχολήσεως», εκ των οποίων τουλάχιστον έξι σε μόνιμη βάση.
- 4 Επιπλέον, η συγγραφή υποχρεώσεων προέβλεπε 27 πρόσθετα καθήκοντα τα οποία θα εκτελούνταν κατ' αίτημα, ανά έτος, της Επιτροπής, με ελάχιστο αριθμό εκτελούμενων πρόσθετων καθηκόντων τα τρία και μέγιστο έως δέκα καθήκοντα ανά έτος, και με τη διευκρίνιση ότι, όσον αφορά τα πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 24, 26 και 27, η εκτέλεσή τους επρόκειτο να απαιτηθεί τουλάχιστον κατά το πρώτο έτος. Τα πρόσθετα καθήκοντα περιλάμβαναν την οργάνωση ομάδων εργασίας, ήτοι ομάδων ειδικών με σκοπό τη μελέτη και τη συζήτηση ζητημάτων που αφορούν ειδικώς το ευρωπαϊκό πρόγραμμα καινοτομίας (πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 1 έως 6), τη διοργάνωση επιπλέον εργαστηρίων (πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 7 έως 9), τη διοργάνωση κατά τόπους ημερίδων (πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 10 έως 13), τη διοργάνωση επιπλέον σεμιναρίων (πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 14 έως 17), την αξιολόγηση των πεπραγμένων των ομάδων υλοποίησης δράσεων (πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 18 έως 20), τη διοργάνωση διαλέξεων (πρόσθετο καθήκον αριθ. 21), τη διοργάνωση της μεταφοράς και της φιλοξενίας των μετεχόντων στις ομάδες εργασίας, στα εργαστήρια και στα σεμινάρια (πρόσθετο καθήκον αριθ. 22), την εκτέλεση αποστολών εντός των κρατών μελών (πρόσθετο καθήκον αριθ. 23), την κατάρτιση καταλόγου ειδικών συνεργατών (πρόσθετο καθήκον αριθ. 24), τον τερματισμό της

λειτουργίας του γραφείου ενημερώσεως (πρόσθετο καθήκον αριθ. 25), τη δημιουργία του γραφείου ενημερώσεως (πρόσθετο καθήκον αριθ. 26) και την καταγραφή όλων των σχετικών έργων για τη δημιουργία βάσεως δεδομένων (πρόσθετο καθήκον αριθ. 27).

- 5 Κατά τις διατάξεις της συγγραφής υποχρεώσεων, ο ανάδοχος έπρεπε επίσης να προβλέψει επαρκή αριθμό συνεργατών ώστε, περάν των κύριων καθηκόντων, το προσωπικό που θα επιφορτιζόταν με τα καθήκοντα να μπορέσει να φέρει εις πέρας τις αποστολές που προβλέπονταν στο πλαίσιο των πρόσθετων καθηκόντων αριθ. 24 και αριθ. 27, των οποίων η εκτέλεση προβλεπόταν κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους εκτελέσεως της συμβάσεως.
- 6 Κατά το σημείο 6 της συγγραφής υποχρεώσεων, η σύμβαση επρόκειτο να συναφθεί για διάρκεια έξι μηνών, με δυνατότητα δωδεκάμηνης παρατάσεως κατ' ανώτατο όριο. Η συγγραφή υποχρεώσεων προέβλεπε ανώτατο προϋπολογισμό 2 500 000 ευρώ κατ' έτος για την από κοινού εκτέλεση των κύριων και των πρόσθετων καθηκόντων, ενώ ο ανώτατος κατ' έτος προϋπολογισμός για τα κύρια καθήκοντα ήταν 1 400 000 ευρώ και για τα πρόσθετα καθήκοντα 1 500 000 ευρώ.
- 7 Κατά το σημείο 7.5 της συγγραφής υποχρεώσεων, η διαδικασία του διαγωνισμού περιλάμβανε, πρώτον, το στάδιο της εξέτασεως των υποψηφιοτήτων με βάση τα κριτήρια αποκλεισμού, ακολουθούμενο από την εξέταση των υποψηφιοτήτων με βάση τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, δεύτερον, το στάδιο της αξιολογήσεως των προσφορών με βάση τα κριτήρια αναθέσεως (αξιολόγηση της ποιότητας και της τιμής) και, τρίτον, το στάδιο της αναθέσεως του αντικειμένου της συμβάσεως με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής απόψεως προσφοράς. Τα καθορισθέντα από την Επιτροπή κριτήρια αποκλεισμού, ποιοτικής επιλογής και αναθέσεως καθορίζονταν στο σημείο 9 της συγγραφής υποχρεώσεων.
- 8 Η Επιτροπή παρέλαβε πέντε προσφορές, μεταξύ των οποίων η προσφορά της ενάγουσας. Όλοι οι προσφέροντες πληρούσαν τα κριτήρια του πρώτου σταδίου του διαγωνισμού σχετικά με την εξέταση της υποψηφιοτήτάς τους από απόψεως κριτηρίων αποκλεισμού και ποιοτικής επιλογής, και μετείχαν στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας το οποίο συνίστατο στην αξιολόγηση των προσφορών τους με βάση τα ακόλουθα τέσσερα κριτήρια αναθέσεως:
  - κριτήριο αναθέσεως αριθ. 1: ανάλυση της σχέσεως μεταξύ θεωρίας και πρακτικής εφαρμογής·
  - κριτήριο αναθέσεως αριθ. 2: ανάλυση της εκτελέσεως των κύριων και πρόσθετων καθηκόντων·
  - κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3: οργάνωση των καθηκόντων στην πράξη·
  - κριτήριο αναθέσεως 4: προτάσεις σχετικά με τη δημιουργία γραφείου ενημερώσεως με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο).
- 9 Στο πλαίσιο του δεύτερου σταδίου της διαδικασίας, μόνο δύο προσφέρουσες, και συγκεκριμένα η ενάγουσα και η Vlaamse Landmaatschappij (στο εξής: VLM), συγκέντρωσαν την ελάχιστη βαθμολογία που απαιτούσε η συγγραφή υποχρεώσεων όσον αφορά τα κριτήρια αναθέσεως. Ως εκ τούτου, οι δύο προσφέρουσες αυτές μετείχαν στο στάδιο της αξιολογήσεως της προτεινόμενης από αυτές τιμής, η οποία ανερχόταν σε 1 320 112,63 ευρώ για την ενάγουσα και σε 2 316 124,83 ευρώ για τη VLM.
- 10 Από το πρακτικό της συνεδριάσεως της επιτροπής αξιολογήσεως της 20ής Νοεμβρίου 2012 προκύπτει ότι η ενάγουσα κατετάγη στην πρώτη θέση και ότι, λόγω αμφιβολιών ως προς την ασυνήθιστα χαμηλή τιμή της προσφοράς της, η επιτροπή αξιολογήσεως αποφάσισε ότι έπρεπε να της ζητηθούν στοιχεία σχετικά με την προτεινόμενη τιμή των πρόσθετων καθηκόντων.

- 11 Με έγγραφο της 22ας Νοεμβρίου 2012, η Επιτροπή ενημέρωσε την ενάγουσα ότι η επιτροπή αξιολογήσεως εκτίμησε ότι οι προταθείσες για τα πρόσθετα καθήκοντα τιμές ήταν ασυνήθιστα χαμηλές. Η Επιτροπή ζήτησε από την ενάγουσα λεπτομερείς εξηγήσεις ως προς τον υπολογισμό των τιμών που είχαν προταθεί για τα πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 1 έως 21 και 25, επισημαίνοντας ότι η προσφορά της ενάγουσας θα μπορούσε να απορριφθεί σε περίπτωση μη επαρκών εξηγήσεων.
- 12 Με έγγραφο της 29ης Νοεμβρίου 2012, η ενάγουσα ανταποκρίθηκε στο αίτημα παροχής στοιχείων της Επιτροπής, παρέχοντάς της γενικές εξηγήσεις και κατάλογο των δαπανών βάσει των οποίων διαμόρφωσε τις προτεινόμενες τιμές της όσον αφορά τα πρόσθετα καθήκοντα.
- 13 Από το τελικό πρακτικό αξιολογήσεως της προσφοράς της ενάγουσας της 19ης Δεκεμβρίου 2012 προκύπτει ότι η επιτροπή αξιολογήσεως εξέτασε τις εξηγήσεις που παρέσχε η ενάγουσα και διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, τη χρήση του ίδιου προσωπικού σε θέσεις των κύριων καθηκόντων και των πρόσθετων καθηκόντων, κατά παράβαση των απαιτήσεων της συγγραφής υποχρεώσεων. Κατά συνέπεια, τροποποίησε τη βαθμολογία που είχε λάβει η προσφορά της ενάγουσας όσον αφορά το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3, από 11,8 μόρια σε 7 μόρια, λαμβανομένου υπόψη ότι η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία ήταν 7,5 μόρια επί συνόλου 15. Η επιτροπή αξιολογήσεως ολοκλήρωσε την αξιολόγησή της, αφενός, εμμένοντας στην άποψή της σχετικά με την ασυνήθιστα χαμηλή τιμή της προσφοράς της ενάγουσας και, αφετέρου, διαπιστώνοντας ότι, με βάση τα νέα στοιχεία που της παρέσχε η ενάγουσα, η προσφορά της δεν συγκέντρωνε τον ελάχιστο αριθμό μορίων που απαιτούσε η συγγραφή υποχρεώσεων όσον αφορά το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3. Επομένως, η επιτροπή αξιολογήσεως εισηγήθηκε την ανάθεση της συμβάσεως στη VLM.
- 14 Με έγγραφο της 25ης Μαρτίου 2013, η Επιτροπή ενημέρωσε την ενάγουσα ότι η προσφορά της δεν επελέγη για τον λόγο ότι δεν είχε συγκεντρώσει την ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία σε σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3 και ότι κρίθηκε ασυνήθιστα χαμηλή όσον αφορά τις τιμές που προτείνονταν για την εκτέλεση ορισμένων πρόσθετων καθηκόντων. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή αποφάσισε την ανάθεση της συμβάσεως στη VLM.
- 15 Με έγγραφο της 26ης Μαρτίου 2013, η ενάγουσα ζήτησε να της γνωστοποιηθεί το όνομα του αναδόχου καθώς και τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα της προσφοράς του. Η Επιτροπή διαβίβασε τις πληροφορίες αυτές με έγγραφο της 27ης Μαρτίου 2013.
- 16 Με έγγραφο της 29ης Μαρτίου 2013, η ενάγουσα ζήτησε από την Επιτροπή περαιτέρω στοιχεία σχετικά με την αξιολόγηση της προσφοράς της. Η Επιτροπή απάντησε με έγγραφο της 10ης Απριλίου 2013.
- 17 Με έγγραφο της 12ης Απριλίου 2013, η ενάγουσα υποστήριξε ότι η αναθέτουσα αρχή δεν της παρέσχε τα αναγκαία επεξηγηματικά στοιχεία σχετικά με την αξιολόγηση βάσει του πρώτου και του δεύτερου κριτηρίου, ότι τροποποίησε την τεχνική αξιολόγησή της μετά το άνοιγμα της οικονομικής προσφοράς της ενάγουσας, ότι προέβη σε εσφαλμένη εκτίμηση ως προς τη συμμετοχή του επικεφαλής της ομάδας και του αναπληρωτή του στα πρόσθετα καθήκοντα και ότι τα πορίσματά της ως προς την προσφορά της VLM ήταν εσφαλμένα.
- 18 Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ίδιας ημέρας προς την Επιτροπή, η ενάγουσα ζήτησε από αυτήν την πρόσβαση στα πρακτικά της επιτροπής αξιολογήσεως και στην προσφορά του αναδόχου, βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145, σ. 43).
- 19 Με ένα πρώτο έγγραφο της 29ης Απριλίου 2013, η Επιτροπή ενημέρωσε την ενάγουσα ότι το πρακτικό της επιτροπής αξιολογήσεως επρόκειτο να της διαβιβαστεί σύντομα. Με δεύτερο έγγραφο της ίδιας ημέρας, η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στην αίτηση προσβάσεως της ενάγουσας παρέχοντάς της αντίγραφο μέρους του πρακτικού αξιολογήσεως της 20ής Νοεμβρίου 2012, μέρους του τελικού

πρακτικού αξιολογήσεως της προσφοράς της, της 19ης Δεκεμβρίου 2012 και μέρους του γενικού πρακτικού αξιολογήσεως της 6ης Φεβρουαρίου 2013. Αντιθέτως, η Επιτροπή αρνήθηκε να της γνωστοποιήσει την προσφορά του αναδόχου επικαλούμενη την προστασία των εμπορικών συμφερόντων της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

- 20 Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 13ης Μαΐου 2013, η ενάγουσα υπέβαλε επιβεβαιωτική αίτηση προσβάσεως βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού 1049/2001. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 14ης Μαΐου 2013, η Επιτροπή βεβαίωσε την παραλαβή του εν λόγω μηνύματος, επισημαίνοντας ότι θα απαντούσε εντός προθεσμίας 15 εργάσιμων ημερών.
- 21 Με άλλο έγγραφο της 13ης Μαΐου 2013, η ενάγουσα αμφισβήτησε την άποψη που διατύπωσε η Επιτροπή στο από 29 Απριλίου 2013 δεύτερο έγγραφό της, θεωρώντας την ανεπαρκή. Με έγγραφο της 31ης Μαΐου 2013, η Επιτροπή απάντησε ότι η ενάγουσα διέθετε όλα τα έγγραφα τεκμηρίωσης σχετικά με τον διαγωνισμό κατόπιν του οποίου ελήφθη η απόφαση περί αναθέσεως, κάνοντας επίσης μείνεια του από 29 Απριλίου 2013 εγγράφου της.
- 22 Όσον αφορά την επιβεβαιωτική αίτηση προσβάσεως, η Επιτροπή, με έγγραφο της 4ης Ιουνίου 2013, δήλωσε στην ενάγουσα ότι παρέτεινε την προθεσμία απαντήσεως έως τις 26 Ιουνίου 2013. Στις 26 Ιουνίου 2013 η Επιτροπή ενημέρωσε την ενάγουσα ότι αδυνατούσε να ανταποκριθεί στην επιβεβαιωτική αίτηση προσβάσεως εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 4ης Ιουλίου 2013, η ενάγουσα ζήτησε απάντηση στην επιβεβαιωτική αίτηση προσβάσεώς της, στο οποίο απάντησε η Επιτροπή στις 9 Ιουλίου 2013, ενημερώνοντας την επιχείρηση ότι η απάντηση θα της διαβιβαζόταν εντός ολίγων ημερών. Με έγγραφο της 17ης Ιουλίου 2013, η Επιτροπή απάντησε στην επιβεβαιωτική αίτηση προσβάσεως της ενάγουσας, εμμένοντας στην προηγούμενη απόφασή της να μην γνωστοποιήσει ορισμένα στοιχεία που περιλαμβάνονταν στα πρακτικά αξιολογήσεως και να μην χορηγήσει πρόσβαση στην προσφορά του αναδόχου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', και του άρθρου 4, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 23 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 25 Οκτωβρίου 2013, η ενάγουσα άσκησε την υπό κρίση αγωγή.
- 24 Με απόφαση του Προέδρου του Γενικού Δικαστηρίου της 18ης Νοεμβρίου 2013, η υπό κρίση υπόθεση ανατέθηκε στο έκτο τμήμα και, με απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 2015, ανατέθηκε περαιτέρω σε νέο εισηγητή δικαστή.
- 25 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991, κάλεσε την ενάγουσα να προσκομίσει ένα έγγραφο. Η ενάγουσα ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 26 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 7ης Ιουλίου 2015.
- 27 Η ενάγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
  - να υποχρεώσει την Επιτροπή να της γνωστοποιήσει την προσφορά του αναδόχου·

- να υποχρεώσει την Επιτροπή να της καταβάλει αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη λόγω της απώλειας της επίμαχης συμβάσεως, λόγω απώλειας της ευκαιρίας να συνάψει την εν λόγω σύμβαση και για τα έξοδα συμμετοχής στον διαγωνισμό καθώς και για την αποκατάσταση ηθικής βλάβης, με προσαύξηση των ζητούμενων ποσών προκειμένου να ληφθούν υπόψη η απώλεια της αξίας του χρήματος και οι αντισταθμιστικοί τόκοι·
  - να διασφαλίσει το απόρρητο ορισμένων παραρτημάτων·
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 28 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει το αίτημα αποζημίωσης ως αβάσιμο·
  - να απορρίψει το αίτημα διεξαγωγής αποδείξεων ως αβάσιμο·
  - να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί του αιτήματος αποζημίωσης

- 29 Με την υπό κρίση αγωγή, η ενάγουσα προβάλλει διάφορες παραβάσεις σχετικά με τη διαδικασία για τη σύναψη της συμβάσεως, οι οποίες πλήττουν την απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς της, και ζητεί να υποχρεωθεί η Επιτροπή να της καταβάλει αποζημίωση δυνάμει των άρθρων 268 ΣΛΕΕ και 340 ΣΛΕΕ, για τη ζημία που υπέστη λόγω της απώλειας της επίμαχης συμβάσεως, λόγω απώλειας της ευκαιρίας να συνάψει την εν λόγω σύμβαση και για τα έξοδα συμμετοχής στον διαγωνισμό καθώς και για την αποκατάσταση ηθικής βλάβης.
- 30 Ειδικότερα, η ενάγουσα προβάλλει οκτώ παραβάσεις τις οποίες χαρακτηρίζει κατάφωρες και υποστηρίζει ότι η απόρριψη της προσφοράς της ήταν παράνομη. Η ενάγουσα προβάλλει, πρώτον, εσφαλμένη αξιολόγηση της προσφοράς της και παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισεως σε σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 1, δεύτερον, εσφαλμένη εφαρμογή του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 2 και εσφαλμένη αξιολόγηση της προσφοράς της σε σχέση με το κριτήριο αυτό, τρίτον, παράβαση των κανόνων διαδικασίας περί συνάψεως δημοσίων συμβάσεων σε σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3, τέταρτον, παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας σε σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3, πέμπτον, μη τήρηση του κανόνα του διακριτού χαρακτήρα των σταδίων της διαδικασίας του διαγωνισμού, έκτον, εσφαλμένη αξιολόγηση της προσφοράς σε σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3, έβδομον, εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή της έννοιας «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά» και, όγδοον, παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισεως κατά την εφαρμογή των κανόνων περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών.
- 31 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Ένωση υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα θεσμικά όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- 32 Κατά πάγια νομολογία, εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, λόγω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της, μπορεί να θεμελιωθεί εφόσον συντρέχει σύνολο προϋποθέσεων, και συγκεκριμένα ο παράνομος χαρακτήρας της προσαπτόμενης στα όργανα συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προσαπτόμενης συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας (αποφάσεις της 29ης Σεπτεμβρίου

1982, Oleifici Mediterranei κατά ΕΟΚ, 26/81, Συλλογή, EU:C:1982:318, σκέψη 16· της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-120/06 P και C-121/06 P, Συλλογή, EU:C:2008:476, σκέψεις 106 και 164 έως 166· της 9ης Σεπτεμβρίου 2010, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-300/07, Συλλογή, EU:T:2010:372, σκέψη 137, και της 16ης Οκτωβρίου 2014, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-297/12, EU:T:2014:888, σκέψη 28). Επιπλέον, για να πληρούται η προϋπόθεση της παράνομης συμπεριφοράς που προσάπτεται στο θεσμικό όργανο, η νομολογία απαιτεί να αποδεικνύεται κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες. Αποφασιστικό κριτήριο για να διαπιστωθεί αν συντρέχει κατάφωρη παράβαση είναι το αν υπήρξε, εκ μέρους του οικείου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης, πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται στην εξουσία εκτιμήσεως του (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2000, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, C-352/98 P, Συλλογή, EU:C:2000:361, σκέψεις 42 έως 44· της 10ης Δεκεμβρίου 2002, Επιτροπή κατά Camar και Tico, C-312/00 P, Συλλογή, EU:C:2002:736, σκέψη 54· της 17ης Μαρτίου 2005, AFCon Management Consultants κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-160/03, Συλλογή, EU:T:2005:107, σκέψη 93, και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, EU:T:2014:888, σκέψη 29).

- 33 Εφόσον δεν πληρούται μία από τις τρεις προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, τα αιτήματα αποζημίωσης πρέπει να απορρίπτονται, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν πληρούνται οι άλλες δύο προϋποθέσεις (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, KYDEP κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-146/91, Συλλογή, EU:C:1994:329, σκέψη 81, και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, σκέψη 32 ανωτέρω, EU:T:2014:888, σκέψη 33).
- 34 Επίσης, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως τόσο όσον αφορά τα στοιχεία που μπορεί να λάβει υπόψη προκειμένου να εκδώσει απόφαση περί αναθέσεως δημόσιας συμβάσεως κατόπιν διαγωνισμού (αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1998, Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου, T-203/96, Συλλογή, EU:T:1998:302, σκέψη 56, και της 20ής Σεπτεμβρίου 2011, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ, T-461/08, Συλλογή, EU:T:2011:494, σκέψη 137). Ομοίως, η Επιτροπή διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως ως προς τον καθορισμό τόσο του περιεχομένου όσο και της εφαρμογής των κανόνων που διέπουν τη σύναψη, για ίδιο λογαριασμό, δημόσιας συμβάσεως κατόπιν διαγωνισμού (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 14ης Φεβρουαρίου 2006, TEA-CEGOS κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-376/05 και T-383/05, Συλλογή, EU:T:2006:47, σκέψεις 50 και 51· Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ, προαναφερθείσα, EU:T:2011:494, σκέψη 137, και της 25ης Οκτωβρίου 2012, Astrim και Elyo Italia κατά Επιτροπής, T-216/09, EU:T:2012:574, σκέψη 17).
- 35 Το αίτημα της ενάγουσας για αποκατάσταση των διαφόρων ειδών ζημίας που φέρεται να υπέστη λόγω της παράνομης απορρίψεως της προσφοράς της πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων. Το αίτημα αυτό στηρίζεται, πρώτον, στις παραβάσεις που έχουν σχέση με τα κριτήρια αναθέσεως αριθ. 1 και 2, δεύτερον, στις παραβάσεις που έχουν σχέση με την έννοια «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά» και, τρίτον, στις παραβάσεις που έχουν σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3.

Επί του αιτήματος αποζημίωσης κατά το μέρος που αφορά τις δύο πρώτες παραβάσεις που προβάλλονται σε σχέση με τα κριτήρια αναθέσεως αριθ. 1 και 2

- 36 Η ενάγουσα, όσον αφορά το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 1, υποστηρίζει ότι η επιτροπή αξιολογήσεως δεν εξέτασε την προσφορά της με τη δέουσα προσοχή και ότι οι λόγοι απορρίψεως είναι εσφαλμένοι, ότι υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισεως και, με το υπόμνημα απαντήσεως, ότι η απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς της δεν είναι αιτιολογημένη ή περιέχει ανεπαρκή αιτιολογία όσον αφορά την πτυχή σχετικά με τη στρατηγική επικοινωνίας. Όσον αφορά το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 2, σχετικά με την εκτέλεση των κύριων και πρόσθετων καθηκόντων, η ενάγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η αξιολόγηση της επιτροπής αξιολογήσεως είναι εσφαλμένη και προβάλλει, με το υπόμνημα απαντήσεως, προσβολή των δικαιωμάτων της και έλλειψη ή ανεπάρκεια της σχετικής με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 2 αιτιολογίας.

- 37 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία αυτή, όχι όμως και το παραδεκτό της, όπως δέχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 38 Όσον αφορά τις προβαλλόμενες παραβάσεις σε σχέση με τα κριτήρια αναθέσεως αριθ. 1 και 2, πρέπει εν προκειμένω να εξεταστεί αν πληρούνται οι προϋποθέσεις σχετικά με την προβαλλόμενη ζημία και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της ζημίας αυτής και των προβαλλόμενων παραβάσεων.
- 39 Όσον αφορά την προϋπόθεση σχετικά με το υποστατό της ζημίας, η ευθύνη της Ένωσης μπορεί να θεμελιωθεί μόνον εφόσον ο ενάγων έχει όντως υποστεί «πραγματική και βέβαιη» ζημία την οποία και οφείλει να αποδείξει (βλ. αποφάσεις της 14ης Οκτωβρίου 2014, *Giordano κατά Επιτροπής*, C-611/12 P, Συλλογή, EU:C:2014:2282, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, σκέψη 32 ανωτέρω, EU:T:2014:888, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 40 Όσον αφορά την προϋπόθεση περί αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προσαπτόμενης συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας, κατά πάγια νομολογία κρίνεται ότι η προβαλλόμενη ζημία πρέπει να προκύπτει, με επαρκή βαθμό αμεσότητας, από την προσαπτόμενη συμπεριφορά, δηλαδή η συμπεριφορά αυτή πρέπει να είναι η γενεσιουργός αιτία της ζημίας, πράγμα το οποίο πρέπει να αποδείξει ο ενάγων (βλ. αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 1992, *Finsider κ.λπ. κατά Επιτροπής*, C-363/88 και C-364/88, Συλλογή, EU:C:1992:44, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ, σκέψη 34 ανωτέρω, EU:T:2011:494, σκέψη 209 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 41 Εν προκειμένω, όσον αφορά τις προσαπτόμενες σε σχέση με τα κριτήρια αναθέσεως αριθ. 1 και 2 παραβάσεις, η ενάγουσα διευκρίνισε ότι προέβαλε ζημία λόγω απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση καθώς και ζημία λόγω των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε για τη συμμετοχή της στη διαδικασία του διαγωνισμού.
- 42 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι συντρέχει η προϋπόθεση περί αιτιώδους συνάφειας, διότι η προσφορά της κατετάγη στην πρώτη θέση και διότι η σύμβαση θα της είχε ανατεθεί, αν δεν είχαν διαπραχθεί οι προβαλλόμενες παραβάσεις.
- 43 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απόρριψη της προσφοράς της ενάγουσας στηρίζεται σε εκτιμήσεις που αφορούν μόνο το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3 και την ασυνήθιστα χαμηλή τιμή της προσφοράς της. Πράγματι, η προσφορά της ενάγουσας κατετάγη στην πρώτη θέση κατόπιν της διαδικασίας εξέτασης της προσφοράς της από οικονομικής απόψεως. Πάντως, η ως άνω κατάταξη στην πρώτη θέση μεταβλήθηκε για δύο λόγους, και συγκεκριμένα λόγω της τροποποίησης της αξιολογήσεως της προσφοράς βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3, προσφοράς η οποία κρίθηκε ανεπαρκής, και λόγω του χαρακτηρισμού της προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής. Εξάλλου, η ενάγουσα μνημονεύει στο δικόγραφό της ότι οι προβαλλόμενες ζημίες αποτελούν άμεση συνέπεια της αποφάσεως της επιτροπής αξιολογήσεως να ελαττώσει τη βαθμολογία σε σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3 και να χαρακτηρίσει την προσφορά ασυνήθιστα χαμηλή.
- 44 Επιπλέον, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, η ενάγουσα ουδόλως διευκρίνισε πώς ακριβώς τυχόν υψηλότερη βαθμολόγηση για τα κριτήρια αναθέσεως αριθ. 1 και 2 θα μπορούσε να έχει ευνοϊκά αποτελέσματα για τις πιθανότητές της να της ανατεθεί η σύμβαση.
- 45 Ως εκ τούτου, κακώς η ενάγουσα διατείνεται ότι, αν δεν είχαν λάβει χώρα οι παραβάσεις και τα σφάλματα σε σχέση με τα κριτήρια αναθέσεως αριθ. 1 και 2, η σύμβαση θα της είχε ανατεθεί. Πράγματι, ακόμη και αν η βαθμολογία της σε σχέση με τα εν λόγω κριτήρια αναθέσεως ήταν υψηλότερη, το στοιχείο αυτό δεν θα μπορούσε να επηρεάσει την εκτίμηση της προσφοράς της βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 και τον χαρακτηρισμό της ως ασυνήθιστα χαμηλής.

- 46 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι προσαπτόμενες σε σχέση με τα κριτήρια αναθέσεως αριθ. 1 και 2 παραβάσεις, ακόμη και αν λογισθούν ως αποδεδειγμένες, δεν τελούν σε άμεση αιτιώδη συνάφεια με την προβαλλόμενη ζημία που απορρέει από την απώλεια της ευκαιρίας αναθέσεως της συμβάσεως και από τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η ενάγουσα για τη συμμετοχή της στη διαδικασία του διαγωνισμού.
- 47 Ως εκ τούτου, το αίτημα αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί κατά το μέρος που στηρίζεται στις παραβάσεις οι οποίες αφορούν τα κριτήρια αναθέσεως αριθ. 1 και 2.

Επί του αιτήματος αποζημιώσεως κατά το μέρος που αφορά τις παραβάσεις που προβάλλονται σε σχέση με την έννοια «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά»

- 48 Αφενός, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η ερμηνεία και εφαρμογή της έννοιας «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά» είναι εν προκειμένω εσφαλμένη. Αφετέρου, υποστηρίζει ότι οι παράμετροι στις οποίες στηρίχθηκε η εφαρμογή της έννοιας «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά» ήταν αυθαίρετες και στερούνταν εύλογου χαρακτήρα και ότι, κατά την εφαρμογή της εν λόγω έννοιας, παραβιάστηκαν η αρχή της προηγούμενης ακροάσεως και η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 49 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία αυτή.

– Επί της φερόμενης ως εσφαλμένης ερμηνείας και εφαρμογής της έννοιας «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά»

- 50 Η ενάγουσα αμφισβητεί τη συλλογιστική στην οποία στηρίχθηκε η επιτροπή αξιολογήσεως προκειμένου να χαρακτηρίσει την προσφορά της ως ασυνήθιστα χαμηλή. Κατά την ενάγουσα, η ανάλυση αυτή βασίζεται αποκλειστικώς στην αξιολόγηση του κόστους των πρόσθετων καθηκόντων και όχι στο σύνολο της προσφοράς της. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι η επιτροπή αξιολογήσεως δεν εξέτασε την επίπτωση του μεμονωμένου αυτού στοιχείου, το οποίο αφορά τα πρόσθετα καθήκοντα, επί του συνόλου της προσφοράς της, πράγμα το οποίο είναι αντίθετο προς τις εφαρμοστέες στον σχετικό τομέα αρχές.
- 51 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 97, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 248, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε (στο εξής: δημοσιονομικός κανονισμός), ο οποίος είχε εν προκειμένω εφαρμογή στην επίμαχη διαδικασία διαγωνισμού, η σύμβαση συνάπτεται κατόπιν μειοδοτικού διαγωνισμού ή με ανάθεση στην πλέον συμφέρουσα από οικονομικής απόψεως προσφορά. Εν προκειμένω, η συγγραφή υποχρεώσεων προέβλεπε ότι η ανάθεση της συμβάσεως θα πραγματοποιούνταν με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής απόψεως προσφοράς.
- 52 Επιπλέον, το άρθρο 139 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2342/2002 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2002, για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του δημοσιονομικού κανονισμού (ΕΕ L 357, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε (στο εξής: κανόνες εφαρμογής), ορίζει τα εξής:

«1. Εάν, για συγκεκριμένη σύμβαση, οι προσφορές φαίνονται [ασυνήθιστα] χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή, πριν απορρίψει γι' αυτόν και μόνο τον λόγο τις προσφορές αυτές, ζητεί εγγράφως τις διευκρινίσεις που αυτή θεωρεί ενδεδειγμένες σχετικά με τα στοιχεία της προσφοράς και επαληθεύει, με την αυτοπρόσωπη παράσταση των προσφερόντων, τα στοιχεία αυτά λαμβάνοντας υπόψη και την παρεχόμενη από αυτούς τεκμηρίωση. [...]

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πιο συγκεκριμένα, να λάβει υπόψη της την τεκμηρίωση που αναφέρεται:

- α) στα οικονομικά χαρακτηριστικά της παραγωγικής διαδικασίας, της παροχής των ζητούμενων υπηρεσιών ή της κατασκευαστικής μεθόδου·
- β) στις εφαρμοζόμενες τεχνικές λύσεις και στους κατ' εξαίρεση ευνοϊκούς όρους που ισχύουν για τον προσφέροντα·
- γ) στην πρωτοτυπία της εκάστοτε προσφοράς του προσφέροντος.

[...]»

- 53 Ομοίως, το άρθρο 146, παράγραφος 4, των κανόνων εφαρμογής ορίζει ότι, σε περίπτωση ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η επιτροπή αξιολογήσεως ζητεί τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση των προσφορών.
- 54 Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι ούτε οι διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού ούτε οι διατάξεις των κανόνων εφαρμογής περιλαμβάνουν ορισμό της έννοιας «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά».
- 55 Εντούτοις, από τη νομολογία προκύπτει ότι το υπερβολικά χαμηλό της προσφοράς πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τη σύνθεση της προσφοράς και με τη φύση της επίμαχης παροχής. Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η αναθέτουσα αρχή, οσάκις εξετάζει αν μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, δύναται, προκειμένου να διασφαλιστεί ο υγιής ανταγωνισμός, να λαμβάνει υπόψη όχι μόνον τα στοιχεία που διαλαμβάνονται στο άρθρο 139, παράγραφος 2, των κανόνων εφαρμογής, αλλά επίσης όλα τα κρίσιμα στοιχεία που αφορούν την επίμαχη παροχή (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2014, Data Medical Service, C-568/13, Συλλογή, EU:C:2014:2466, σκέψη 50).
- 56 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το έγγραφο της Επιτροπής της 25ης Μαρτίου 2013 και από την τελική έκθεση αξιολογήσεως, η επιτροπή αξιολογήσεως, βάσει των εξηγήσεων που παρέσχε η ενάγουσα, εκτίμησε ότι οι δαπάνες δεν καλύπτονταν από την τιμή που προτεινόταν για ορισμένα πρόσθετα καθήκοντα (ιδίως τα υπ' αριθ. 1 έως 6 και υπ' αριθ. 18 έως 20). Η επιτροπή αξιολογήσεως επισήμανε επίσης την έλλειψη συνοχής των δαπανών για τα πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 14 και 15. Τέλος, διαπίστωσε ότι το προσωπικό που θα απασχολούνταν για τα βασικότερα από τα πρόσθετα καθήκοντα (αριθ. 6 έως 17, αριθ. 21 και 25) θα χρησιμοποιούνταν και για άλλα καθήκοντα. Ως εκ τούτου, συνήγαγε ότι η προσφορά της ενάγουσας ήταν ασυνήθιστα χαμηλή όσον αφορά τα πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 1 έως 16 και αριθ. 18 έως 20. Η επιτροπή αξιολογήσεως διευκρίνισε ότι η εκτέλεση των προτεινόμενων πρόσθετων καθηκόντων αριθ. 1 έως 6 και αριθ. 18 έως 20 θα πραγματοποιούνταν με ζημία, βάσει και μόνο του κόστους εργασίας, και ότι η εκτέλεση των προτεινόμενων πρόσθετων καθηκόντων αριθ. 1 έως 16 και αριθ. 18 έως 20 θα πραγματοποιούνταν με ζημία αν λαμβάνονταν υπόψη οι πρόσθετες δαπάνες. Προσέθεσε ότι η χρήση του ίδιου προσωπικού για περισσότερα καθήκοντα καθιστούσε την προσφορά της ασύμβατη με τις απαιτήσεις της συγγραφής υποχρεώσεων σχετικά με την ελάχιστη προϋπόθεση προϋποθέσεως των δέκα «ισοδύναμων πλήρους απασχολήσεως».
- 57 Επομένως, είναι ακριβές ότι οι διαπιστωθείσες ανακολουθίες ώθησαν την επιτροπή αξιολογήσεως να χαρακτηρίσει την προσφορά της ενάγουσας ως υπερβολικά χαμηλή όσον αφορά, ειδικότερα, ορισμένα πρόσθετα καθήκοντα.
- 58 Εντούτοις, η οικονομική και χρηματοδοτική σημασία των πρόσθετων καθηκόντων σε σχέση με τα κύρια καθήκοντα προκύπτει με σαφήνεια από τα στοιχεία της δικογραφίας. Ειδικότερα, η συγγραφή υποχρεώσεων προέβλεπε συνολικώς 36 καθήκοντα, εκ των οποίων 27 αποτελούσαν πρόσθετα καθήκοντα. Επιπλέον, η συγγραφή υποχρεώσεων προέβλεπε για τα πρόσθετα καθήκοντα ανώτατο

προϋπολογισμό ελαφρώς μεγαλύτερο (1 500 000 ευρώ) από τον προϋπολογισμό που προβλεπόταν για τα κύρια καθήκοντα (1 400 000 ευρώ). Επομένως, δεν χωρεί αμφιβολία ως προς τη σημασία που είχαν τα πρόσθετα καθήκοντα εντός του συνολικού πλαισίου της συμβάσεως.

- 59 Πάντως, οι ανακολουθίες που διαπίστωσε η επιτροπή αξιολογήσεως αφορούσαν 19 από τα συνολικώς προβλεπόμενα 27 πρόσθετα καθήκοντα.
- 60 Επομένως, οι διαπιστωθείσες ανακολουθίες, μολοντί αφορούσαν μόνο τα πρόσθετα καθήκοντα, δεν είχαν απλώς σχέση με μια δευτερεύουσα ή μεμονωμένη πτυχή της προσφοράς και, ως εκ τούτου, μπορούσαν να επηρεάσουν τη συνοχή της προταθείσας συνολικής τιμής και, συνακόλουθα, της προσφοράς στο σύνολό της.
- 61 Επιπλέον, το γεγονός ότι οι διαπιστωθείσες ανακολουθίες αφορούσαν μόνο πρόσθετα καθήκοντα δεν σημαίνει ότι η προσφορά δεν αξιολογήθηκε στο σύνολό της. Συναφώς, η τιμή που χαρακτηρίστηκε ως ασυνήθιστα χαμηλή ήταν η συνολική τιμή της προσφοράς της ενάγουσας, η οποία επομένως εξετάστηκε και σε σχέση με τον προϋπολογισμό που είχε προβλέψει η Επιτροπή για το σύνολο της συμβάσεως όπως επίσης σε σχέση με τη συνολική τιμή που πρότεινε ο ανάδοχος.
- 62 Από τα ανωτέρω έπεται ότι η επιτροπή αξιολογήσεως πραγματοποίησε την αξιολόγησή της σε σχέση με τη σύνθεση της προσφοράς και με την επίμαχη παροχή, λαμβάνοντας υπόψη τα κρίσιμα στοιχεία που αφορούσαν την εν λόγω παροχή. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση της ενάγουσας κατά την οποία η επιτροπή αξιολογήσεως χαρακτήρισε την προσφορά της ως ασυνήθιστα χαμηλή κατά παράβαση των εφαρμοστέων στον σχετικό τομέα αρχών.
- Επί του αυθαίρετου και μη εύλογου χαρακτήρα των παραμέτρων που χρησιμοποιήθηκαν για την εφαρμογή της έννοιας «ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά» και επί της παραβίασεως της αρχής της προηγούμενης ακροάσεως και της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως
- 63 Πρώτον, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι οι παράμετροι που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να αξιολογηθεί αν η προσφορά της ήταν ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή δεν ήταν οι προσήκουσες, ήταν αυθαίρετες και μη δικαιολογημένες. Ειδικότερα, ο συντελεστής κόστους που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των δαπανών για τους ειδικούς συνεργάτες ήταν υποκειμενικός και δεν λάμβανε υπόψη ούτε το γεγονός ότι η ενάγουσα μπόρεσε να διαπραγματευτεί χαμηλότερες αμοιβές με τους ειδικούς συνεργάτες ούτε τις οργανωτικές και επιχειρηματικές της ικανότητες.
- 64 Επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τις εξηγήσεις που παρατίθενται στο παράρτημα της εκθέσεως αξιολογήσεως της 20ής Νοεμβρίου 2012, η προσφορά της ενάγουσας περιλάμβανε συνολική τιμή κατά 850 000 ευρώ κατώτερη της τιμής την οποία η επιτροπή αξιολογήσεως θεωρούσε ως ελάχιστη τιμή για τα πρόσθετα καθήκοντα, ενώ η τιμή που προτάθηκε για τα κύρια καθήκοντα προσέγγιζε την ανώτατη τιμή που προβλεπόταν στο πλαίσιο του διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, με έγγραφο της 22ας Νοεμβρίου 2012, η Επιτροπή ζήτησε από την ενάγουσα λεπτομερείς εξηγήσεις ως προς τον υπολογισμό των τιμών που είχαν προταθεί για ορισμένα πρόσθετα καθήκοντα, επισημαίνοντας ότι η προσφορά της ενάγουσας θα μπορούσε να απορριφθεί σε περίπτωση μη επαρκών εξηγήσεων.
- 65 Με την από 29 Νοεμβρίου 2012 απάντησή της, η ενάγουσα παρέσχε γενικές εξηγήσεις και επιμέρους στοιχεία σχετικά με τα επίμαχα πρόσθετα καθήκοντα. Μεταξύ άλλων, σημείωσε, στο πλαίσιο των παρασχεθεισών γενικών εξηγήσεων, ότι παρείχε υπηρεσίες παρόμοιες με εκείνες τις οποίες αφορούσαν τα πρόσθετα καθήκοντα στο πλαίσιο διαφόρων έργων και ότι βρισκόταν κατεξοχήν σε θέση να διαπραγματευτεί ανταγωνιστικότερες τιμές με τους σχετικούς παρόχους.
- 66 Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι τα ως άνω επιχειρήματα της ενάγουσας δεν είναι τεκμηριωμένα και ότι αυτή δεν παρέσχε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο, ιδίως σχετικά με τις μειώσεις τιμών τις οποίες θα επιτύχαινε στο πλαίσιο των επίμαχων καθηκόντων. Αν οι οργανωτικές και επιχειρηματικές

της ικανότητες αποτελούσαν σημαντικά στοιχεία από απόψεως συνεπειών στην τιμή των ως άνω παροχών, τα στοιχεία αυτά θα έπρεπε να τονισθούν στην αρχική προσφορά της ενάγουσας ή, τουλάχιστον, στο πλαίσιο της από 29 Νοεμβρίου 2012 απαντήσεώς της, κατά τρόπο συγκεκριμένο και τεκμηριωμένο. Διαπιστώνεται, όμως, ότι κάτι τέτοιο δεν συνέβη.

- 67 Εξάλλου, με το από 12 Απριλίου 2013 έγγραφό της, η ενάγουσα αμφισβήτησε τον συντελεστή κόστους που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των αμοιβών των ειδικών συνεργατών, υποστηρίζοντας ότι διαπραγματεύτηκε χαμηλότερες αμοιβές. Προσέθεσε ότι μπορούσε να προσκομίσει τις σχετικές συμφωνίες με τους ειδικούς συνεργάτες. Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν προσκόμισε τις συμφωνίες αυτές ούτε και τεκμηρίωσε περαιτέρω τα επιχειρήματά της. Ομοίως, η ενάγουσα επικαλείται τις οργανωτικές και επιχειρηματικές της ικανότητες χωρίς να έχει παράσχει συναφώς συγκεκριμένα στοιχεία.
- 68 Τέλος, το επιχείρημα της ενάγουσας ότι ο συντελεστής κόστους που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των δαπανών για τους ειδικούς συνεργάτες αποτελούσε υποκειμενική παράμετρο πρέπει να απορριφθεί. Πράγματι, η ενάγουσα δεν παρέχει κανένα αριθμητικό στοιχείο συναφώς. Επιπλέον, η εκ μέρους της επίκληση ορισμένων περιστατικών, και ειδικότερα ότι διαπραγματεύτηκε τις δαπάνες με τους ειδικούς συνεργάτες της ίδιας κατηγορίας με αυτή στην οποία ενέπιπταν οι προβλεπόμενοι για τα κύρια καθήκοντα ειδικοί συνεργάτες, τείνει να επιβεβαιώσει τη διαπίστωση, στην οποία προέβη η Επιτροπή, ότι οι δαπάνες αυτές ήταν χαμηλότερες των κανονικά προβλεπόμενων, χωρίς πάντως να παρέχει συναφώς δικαιολογητικά στοιχεία.
- 69 Επομένως, η επιχειρηματολογία με την οποία η ενάγουσα αμφισβητεί τις παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να αξιολογηθεί αν η προσφορά της ήταν ασυνήθιστα χαμηλή ή όχι πρέπει να απορριφθεί.
- 70 Δεύτερον, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή όφειλε να της παράσχει σε μεταγενέστερο στάδιο τη δυνατότητα να δικαιολογήσει τις δαπάνες και τις αμοιβές που κρίθηκαν υπερβολικά χαμηλές, συμφώνως προς την αρχή της προηγούμενης ακροάσεως. Διευκρινίζει ότι, με το από 22 Νοεμβρίου 2012 έγγραφο, της ζητήθηκε απλώς να προσδιορίσει τη μέθοδο υπολογισμού της προτεινόμενης με την προσφορά της τιμής και όχι την αξία των επιμέρους στοιχείων.
- 71 Από το άρθρο 139, παράγραφος 1, και το άρθρο 146, παράγραφος 4, των κανόνων εφαρμογής προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή, όταν ελέγχει αν μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, υπέχει την υποχρέωση να ζητεί από τον προσφέροντα να της προσκομίσει τα αναγκαία δικαιολογητικά στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η προσφορά του είναι σοβαρή (βλ., υπ' αυτή την έννοια και κατ' αναλογία, αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 2001, Lombardini και Mantovani, C-285/99 και C-286/99, Συλλογή, EU:C:2001:640, σκέψεις 46 και 51· της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, Συλλογή, EU:C:2012:191, σκέψη 28, και Data Medical Service, σκέψη 55 ανωτέρω, EU:C:2014:2466, σκέψη 47). Η ύπαρξη ουσιαστικής κατ' αντιπαράθεση διαδικασίας, διεξαγομένης σε εύθετο χρόνο κατά την εξέταση των προσφορών, μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του προσφέροντος, προκειμένου να δοθεί στον δεύτερο η δυνατότητα να αποδείξει ότι η προσφορά του είναι σοβαρή, συνιστά θεμελιώδη απαίτηση στον τομέα της συνάψεως δημοσίων συμβάσεων, με σκοπό να αποτραπούν αυθαίρετες εκτιμήσεις της αναθέτουσας αρχής και να διασφαλισθεί ο υγιής ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων (βλ., υπ' αυτή την έννοια και κατ' αναλογία, αποφάσεις Lombardini και Mantovani, προαναφερθείσα, EU:C:2001:640, σκέψη 57· Data Medical Service, σκέψη 55 ανωτέρω, EU:C:2014:2466, σκέψη 48, και της 21ης Μαΐου 2008, Belfass κατά Συμβουλίου, T-495/04, Συλλογή, EU:T:2008:160, σκέψεις 97 και 98).
- 72 Εν προκειμένω, με το από 22 Νοεμβρίου 2012 έγγραφο, η Επιτροπή ενημέρωσε την ενάγουσα ότι η επιτροπή αξιολογήσεως εκτίμησε ότι οι προταθείσες για ορισμένα πρόσθετα καθήκοντα τιμές ήταν ασυνήθιστα χαμηλές. Η Επιτροπή ζήτησε από την ενάγουσα λεπτομερείς εξηγήσεις ως προς τον

υπολογισμό των τιμών που είχαν προταθεί για τα πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 1 έως 21 και 25, επισημαίνοντάς της ότι η προσφορά της θα μπορούσε να απορριφθεί σε περίπτωση μη επαρκών εξηγήσεων.

- 73 Με το από 29 Νοεμβρίου 2012 έγγραφο, η ενάγουσα ανταποκρίθηκε στο αίτημα παροχής στοιχείων της Επιτροπής, παρέχοντάς της γενικές εξηγήσεις και κατάλογο των δαπανών βάσει των οποίων διαμόρφωσε τις προτεινόμενες τιμές της όσον αφορά όλα τα πρόσθετα καθήκοντα.
- 74 Στις 19 Δεκεμβρίου 2012, η επιτροπή αξιολογήσεως, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα στοιχεία που παρέσχε η ενάγουσα, διαπίστωσε μεταξύ άλλων ότι η προσφορά της ήταν ασυνήθιστα χαμηλή και εισηγήθηκε την ανάθεση της συμβάσεως στη VLM.
- 75 Με το από 25 Μαρτίου 2013 έγγραφο, η Επιτροπή ενημέρωσε την ενάγουσα ότι η προσφορά της δεν επελέγη για τον λόγο ότι δεν είχε συγκεντρώσει την ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία σε σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3 και ότι κρίθηκε ασυνήθιστα χαμηλή όσον αφορά τις τιμές που προτεινόταν για την εκτέλεση ορισμένων πρόσθετων καθηκόντων.
- 76 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι εν προκειμένω όντως διεξήχθη κατ' αντιπαράθεση διαδικασία και ότι η ενάγουσα είχε τη δυνατότητα να δικαιολογήσει το κόστος και τις δαπάνες που κρίθηκαν ως υπερβολικά χαμηλά.
- 77 Το επιχείρημα της ενάγουσας ότι με το από 22 Νοεμβρίου 2012 έγγραφο της ζητήθηκε απλώς να προσδιορίσει τη μέθοδο υπολογισμού της προτεινόμενης με την προσφορά της τιμής και όχι την αξία των επιμέρους στοιχείων πρέπει να απορριφθεί. Πράγματι, η Επιτροπή ζήτησε από την ενάγουσα λεπτομερείς εξηγήσεις ως προς τον υπολογισμό των τιμών που προτεινόταν για τα πρόσθετα καθήκοντα αριθ. 1 έως 21 και 25, επισημαίνοντάς της ότι η προσφορά της θα μπορούσε να απορριφθεί σε περίπτωση μη επαρκών εξηγήσεων. Επομένως, η βάση υπολογισμού των τιμών περιλάμβανε κατά λογική αναγκαιότητα το σύνολο των στοιχείων βάσει των οποίων διαμορφώθηκαν οι προτεινόμενες με την προσφορά τιμές, συμπεριλαμβανομένης όχι μόνο της μεθόδου υπολογισμού, αλλά και της αξίας των επιμέρους στοιχείων. Ως εκ τούτου, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η ενάγουσα, η Επιτροπή δεν της ζήτησε διευκρινίσεις μόνο σε σχέση με τη μέθοδο υπολογισμού της προτεινόμενης με την προσφορά τιμής.
- 78 Κατόπιν των ανωτέρω, η επιχειρηματολογία της ενάγουσας περί παραβιάσεως της αρχής της προηγούμενης ακροάσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 79 Τρίτον, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή όφειλε να ελέγξει, βάσει των ιδίων παραμέτρων, αν η προσφορά της VLM ήταν ασυνήθιστα χαμηλή, έλεγχος ο οποίος θα είχε οδηγήσει σε ανάλογες εκτιμήσεις όσον αφορά τα κύρια καθήκοντα. Ως εκ τούτου, προβάλλει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Η ενάγουσα προσκομίζει τα αποτελέσματα θεωρητικού υπολογισμού από τα οποία προκύπτει ότι οι συντελεστές που εφάρμοσε η επιτροπή αξιολογήσεως επί της προσφοράς της ήταν πάρα πολύ υψηλοί και ότι τα πορίσματα της επιτροπής αυτής ήταν, κατά συνέπεια, εσφαλμένα, στοιχείο το οποίο επιβεβαιώνει την προβαλλόμενη διαφορετική μεταχείριση.
- 80 Υπενθυμίζεται ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των διαγωνιζομένων, η οποία έχει ως σκοπό να ευνοήσει την ανάπτυξη υγιούς και πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που μετέχουν σε διαγωνισμό, επιβάλλει όπως όλοι οι διαγωνιζόμενοι έχουν ίσες ευκαιρίες όταν διαμορφώνουν τους όρους των προσφορών τους και, επομένως, συνεπάγεται ότι ισχύουν οι ίδιες προϋποθέσεις για όλους τους διαγωνιζομένους (απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, Συλλογή, EU:C:2004:236, σκέψη 110). Επομένως, στους διαγωνιζομένους πρέπει να επιφυλάσσεται ίση μεταχείριση τόσο κατά τον χρόνο προετοιμασίας των προσφορών τους όσο και κατά τον χρόνο που οι προσφορές τους αξιολογούνται από την αναθέτουσα

αρχή (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 17ης Φεβρουαρίου 2011, Επιτροπή κατά Κύπρου, C-251/09, EU:C:2011:84, σκέψη 39, και της 16ης Σεπτεμβρίου 2013, Ισπανία κατά Επιτροπής, T-402/06, Συλλογή, EU:T:2013:445, σκέψη 66).

- 81 Εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι ο ανώτατος συνολικός προϋπολογισμός που είχε προβλεφθεί για την επίμαχη σύμβαση ανερχόταν σε 2 500 000 ευρώ. Η ενάγουσα με την προσφορά της πρότεινε συνολική τιμή 1 320 112,63 ευρώ, ενώ η VLM, στην οποία ανατέθηκε η σύμβαση, πρότεινε με την προσφορά της συνολική τιμή 2 316 124,83 ευρώ.
- 82 Επομένως, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, η οικονομική προσφορά της VLM, η οποία υπολογίστηκε βάσει του μαθηματικού τύπου που προβλεπόταν στο σημείο 9.3.2 της συγγραφής υποχρεώσεων, σχετικά με το κριτήριο της τιμής, ήταν, αφενός, ελαφρώς χαμηλότερη από το ανώτατο όριο του προϋπολογισμού που είχε προβλεφθεί με την εν λόγω συγγραφή υποχρεώσεων για την εκτέλεση της συμβάσεως και, αφετέρου, υψηλότερη, κατά περίπου ένα εκατομμύριο ευρώ, από την προσφορά της ενάγουσας. Επομένως, σε αντίθεση με την ενάγουσα, η VLM προφανώς δεν είχε υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά σε σχέση με τον συνολικό προϋπολογισμό που είχε προβλεφθεί για την επίμαχη σύμβαση.
- 83 Δεδομένου ότι οι δύο επιχειρήσεις δεν τελούσαν στην ίδια κατάσταση, η Επιτροπή μπορούσε, χωρίς να παραβιάσει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, να αποφασίσει να ελέγξει αν η προσφορά της ενάγουσας ήταν ασυνήθιστα χαμηλή, χωρίς να οφείλει να διενεργήσει ανάλογο έλεγχο επί της προσφοράς της VLM.
- 84 Υπό τις συνθήκες αυτές, τα αποτελέσματα του υποθετικού υπολογισμού που προσκόμισε η ενάγουσα είναι άνευ σημασίας.
- 85 Κατά συνέπεια, η αιτίαση περί παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 86 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθούν όλες οι αιτιάσεις της ενάγουσας με τις οποίες αυτή επιχειρεί να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως σχετικά με την αξιολόγηση της προσφοράς της ως ασυνήθιστα χαμηλής. Επομένως, το αίτημά της αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί κατά το μέρος αυτό, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι προϋποθέσεις σχετικά με την ύπαρξη ζημίας και αιτιώδους συνάφειας.
- Επί του αιτήματος αποζημιώσεως κατά το μέρος που αφορά τις παραβάσεις που προβάλλονται σε σχέση με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3
- 87 Όσον αφορά την εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με το κριτήριο αναθέσεως αριθ. 3, η ενάγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι, εν προκειμένω, υπήρξε σύγχυση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής με τα κριτήρια αναθέσεως και προβάλλει συναφώς, πρώτον, παράβαση των κανόνων διαδικασίας περί συνάψεως δημοσίων συμβάσεων, δεύτερον, παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και, τρίτον, μη τήρηση του κανόνα του διακριτού χαρακτήρα των σταδίων της διαδικασίας του διαγωνισμού. Τέλος, υποστηρίζει ότι η αξιολόγηση της προσφοράς ήταν εσφαλμένη.
- 88 Η ενάγουσα προβάλλει τέσσερις τύπους ζημίας, και συγκεκριμένα ζημία λόγω απώλειας της επίμαχης συμβάσεως και, επικουρικός, ζημία λόγω απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση. Προβάλλει επίσης ζημία λόγω των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε για τη συμμετοχή της στη διαδικασία του διαγωνισμού καθώς και ηθική βλάβη.
- 89 Εν προκειμένω, πρέπει να εξεταστεί καταρχάς αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις σχετικά με το υποστατό των προβαλλόμενων ζημιών και με την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των προβαλλόμενων παραβάσεων και των εν λόγω ζημιών.

- 90 Πρώτον, όσον αφορά την κατά κύριο λόγο προβαλλόμενη ζημία λόγω απώλειας της επίμαχης συμβάσεως, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η ζημία αυτή αντιστοιχεί στο ακαθάριστο κέρδος το οποίο αδικαιολογήτως στερήθηκε. Επομένως, η ζημία αυτή αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στο διαφυγόν κέρδος της.
- 91 Υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία, η αγωγή στο πλαίσιο της οποίας προβάλλεται ζημία οφειλόμενη στο διαφυγόν κέρδος πρέπει να απορρίπτεται, διότι δεν πρόκειται για ζημία γεγενημένη και ενεστώσα, αλλά για μελλοντική και υποθετική ζημία (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 29 Οκτωβρίου 1998, TEAM κατά Επιτροπής, T-13/96, Συλλογή, EU:T:1998:254, σκέψη 76· AFCon Management Consultants κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 32 ανωτέρω, EU:T:2005:107, σκέψεις 113 και 114, και της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-39/08, EU:T:2011:721, σκέψη 47).
- 92 Πράγματι, για να πληρούται η προϋπόθεση περί υποστατού της ζημίας, η ζημία πρέπει να είναι πραγματική και βέβαιη, πράγμα που εναπόκειται στον διάδικο που την επικαλείται να αποδείξει (βλ. απόφαση Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, σκέψη 91 ανωτέρω, EU:T:2011:721, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 93 Πάντως, κατά το άρθρο 101 του δημοσιονομικού κανονισμού, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, έως την υπογραφή της συμβάσεως, είτε να δηλώσει τη βούλησή της να μη συνάψει καμία σύμβαση είτε να ακυρώσει τη διαδικασία για τη σύναψη της συμβάσεως, χωρίς οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες να μπορούν να διεκδικήσουν οποιαδήποτε αποζημίωση.
- 94 Επομένως, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η επιτροπή αξιολογήσεως είχε εισηγηθεί την ανάθεση της συμβάσεως στην ενάγουσα, η αναθέτουσα αρχή δεν θα δεσμευόταν από την πρόταση αυτή, αλλά διέθετε περιθώριο εκτιμήσεως ως προς τα στοιχεία που θα λάμβανε υπόψη προκειμένου να λάβει την απόφαση περί αναθέσεως της συμβάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις TEAM κατά Επιτροπής, σκέψη 91 ανωτέρω, EU:T:1998:254, σκέψη 76· AFCon Management Consultants κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 32 ανωτέρω, EU:T:2005:107, σκέψεις 113 και 114, και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, σκέψη 91 ανωτέρω, EU:T:2011:721, σκέψη 47).
- 95 Ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι η προσφορά της ενάγουσας έπρεπε να καταταγεί στην πρώτη θέση και ότι η ενάγουσα έπρεπε να αναδειχθεί ανάδοχος, η Επιτροπή δεν θα ήταν υποχρεωμένη να υπογράψει τη σύμβαση με την ενάγουσα. Πράγματι, καμία αρχή και κανένας κανόνας που εφαρμόζεται στις διαδικασίες δημόσιων διαγωνισμών της Επιτροπής δεν της επιβάλλει να υπογράψει τη σύμβαση που αφορά ορισμένη παροχή με τον διαγωνιζόμενο που ανεδείχθη ανάδοχος μετά το πέρας της διαδικασίας του διαγωνισμού (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ, σκέψη 34 ανωτέρω, EU:T:2011:494, σκέψη 211).
- 96 Επομένως, η ζημία που αντιστοιχεί στο διαφυγόν κέρδος της ενάγουσας και οφείλεται στην απώλεια της επίμαχης συμβάσεως δεν είναι πραγματική και βέβαιη, αλλά υποθετική. Επομένως, δεν μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο αποζημιώσεως.
- 97 Τα επιχειρήματα της ενάγουσας ότι πρέπει να εγκαταλειφθεί η νομολογία κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή δεν υποχρεούται να υπογράψει τη σύμβαση με τον προσφέροντα που έχει καταταγεί στην πρώτη θέση μετά το πέρας της διαδικασίας του διαγωνισμού δεν ανατρέπουν το ως άνω συμπέρασμα.
- 98 Ειδικότερα, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, αν η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να καταρτίσει τη σύμβαση, δεν έχει την ευχέρεια να την αναθέσει σε άλλους προσφέροντες οι οποίοι δεν έχουν αναδειχθεί νομοτύπως ανάδοχοι. Εντούτοις, η άποψη αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με το γεγονός ότι η αναθέτουσα αρχή έχει την ευχέρεια να καταρτίσει ή να μην καταρτίσει τη σύμβαση και, επομένως, να παραιτηθεί από τη σύναψή της, με αποτέλεσμα η αντιστοιχούσα στο διαφυγόν κέρδος ζημία να μην είναι ποτέ βέβαιη. Εξάλλου, η νομολογία δεν διακρίνει αναλόγως του αν η σύμβαση έχει ανατεθεί

ή όχι. Πράγματι, η ζημία που αντιστοιχεί στο διαφυγόν κέρδος, ήτοι η ζημία που ισοδυναμεί με το κέρδος που δεν μπόρεσε να αποκτηθεί από την εκτέλεση της συμβάσεως, προϋποθέτει τη βεβαιότητα ότι η σύμβαση θα ανατεθεί στον οικείο προσφέροντα. Λαμβανομένου, όμως, υπόψη του περιθωρίου εκτιμήσεως της αναθέτουσας αρχής, το οποίο απορρέει από το άρθρο 101 του δημοσιονομικού κανονισμού, η ζημία αυτή δεν είναι ποτέ βέβαιη.

- 99 Σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η ενάγουσα, η προαναφερθείσα νομολογία δεν παρέχει στην αναθέτουσα αρχή τη δυνατότητα να αντλήσει όφελος από παράβαση των κανόνων για την οποία φέρει η ίδια ευθύνη, χωρίς να υποχρεωθεί να αποκαταστήσει τη ζημία που προκύπτει από την παράβαση αυτή, δεδομένου ότι άλλου τύπου ζημίες μπορούν να αποκατασταθούν, εφόσον είναι πραγματικές και βέβαιες. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτει, μεταξύ άλλων, η ζημία λόγω απώλειας ευκαιρίας ή η ζημία λόγω των δαπανών και εξόδων που πραγματοποιήθηκαν από προσφέροντα για τη συμμετοχή του σε διαγωνισμό, στην περίπτωση κατά την οποία η παράβαση του δικαίου της Ένωσης επηρέασε τις πιθανότητές του να αναδειχθεί ανάδοχος. Οι σκέψεις 80 έως 82 της αποφάσεως της 30ής Απριλίου 2009, CAS Succhi di Frutta κατά Επιτροπής (C-497/06 P, EU:C:2009:273), την οποία μνημονεύει η ενάγουσα, αφορούν ακριβώς τη ζημία λόγω απώλειας ευκαιρίας και τη ζημία λόγω των δαπανών και εξόδων που πραγματοποιήθηκαν από προσφέροντα για τη συμμετοχή του σε διαγωνισμό, και όχι το διαφυγόν κέρδος.
- 100 Επιπλέον, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, με τη νομολογία αυτή, ο προσφέρων του οποίου η προσφορά δεν επελέγη στερείται όχι μόνο προσωρινής δικαστικής προστασίας λόγω των πολύ αυστηρών προϋποθέσεων που έχει διαμορφώσει η νομολογία επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, αλλά και προστασίας από απόψεως δικαιώματος προς αποκατάσταση. Εντούτοις, και σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να επισημανθεί ότι, με βάση τη διατύπωση του άρθρου 101 του δημοσιονομικού κανονισμού, η ενάγουσα, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει, απώλεσε όχι τη σύμβαση, αλλά την ευκαιρία να της ανατεθεί η σύμβαση για την οποία προκηρύχθηκε η εφαρμοστέα επί της Ένωσης διαδικασία διαγωνισμού (διάταξη της 20ής Ιουλίου 2006, Globe κατά Επιτροπής, T-114/06 R, Συλλογή, EU:T:2006:221, σκέψη 116).
- 101 Επομένως, τα επιχειρήματα της ενάγουσας κατά της εφαρμοστέας νομολογίας, κατά την οποία δεν μπορεί να προβάλλεται ζημία που αντιστοιχεί στο διαφυγόν κέρδος του διαδίκου, πρέπει να απορριφθούν.
- 102 Επιπλέον, όσον αφορά την προϋπόθεση περί αιτιώδους συνάφειας, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το έγγραφο της Επιτροπής της 25ης Μαρτίου 2013, η προσφορά της ενάγουσας απορρίφθηκε, αφενός, για τον λόγο ότι η βαθμολογία που έλαβε βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 ήταν κατώτερη από την ελάχιστη απαιτούμενη και, αφετέρου, για τον λόγο ότι ήταν ασυνήθιστα χαμηλή. Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή ορθώς κατά νόμον έκρινε ότι η προσφορά της ενάγουσας ήταν ασυνήθιστα χαμηλή (βλ. σκέψεις 50 έως 86 ανωτέρω). Επομένως, η ενάγουσα δεν είχε καμία ευκαιρία να της ανατεθεί η σύμβαση λόγω της ασυνήθιστα χαμηλής τιμής της προσφοράς της.
- 103 Πάντως, η οφειλόμενη στην απώλεια της συμβάσεως ζημία, αν υποτεθεί ότι είναι πραγματική και βέβαιη, είναι το αποτέλεσμα της απορρίψεως της προσφοράς της ενάγουσας.
- 104 Από τα ανωτέρω έπεται ότι, δεδομένου ότι η απόρριψη αυτή ήταν δικαιολογημένη, και ακόμη και αν υποτεθεί ότι η απόρριψη της προσφοράς της βάσει της αξιολογήσεως στο πλαίσιο του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 ήταν παράνομη, η προσφορά της ενάγουσας παρέμενε εντούτοις ασυνήθιστα χαμηλή και, επομένως, ορθώς απορρίφθηκε.
- 105 Κατά συνέπεια, δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ενδεχόμενης παρανομίας κατά την αξιολόγηση της προσφοράς βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 και της προβαλλόμενης από την ενάγουσα ζημίας που αντιστοιχεί στην απώλεια της συμβάσεως.

- 106 Επομένως, το αίτημα αποζημιώσεως το οποίο αφορά την αποκατάσταση της ζημίας που προβάλλει η ενάγουσα και αντιστοιχεί στο ακαθάριστο κέρδος το οποίο αδικαιολογήτως στερήθηκε λόγω της απώλειας της συμβάσεως αυτής καθαυτήν πρέπει να απορριφθεί.
- 107 Κατόπιν των ανωτέρω, παρέλκει η εξέταση του αιτήματος διασφάλισης του απορρήτου των εγγράφων που επισυνάφθηκαν ως παραρτήματα στο δικόγραφο προκειμένου να εκτιμηθεί η ζημία λόγω απώλειας της συμβάσεως.
- 108 Δεύτερον, όσον αφορά τη ζημία λόγω απώλειας της ευκαιρίας της ενάγουσας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το αίτημα της ενάγουσας επίσης δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.
- 109 Πράγματι, με βάση τις εκτιμήσεις που εκτέθηκαν στις σκέψεις 102 έως 105 ανωτέρω, η ζημία λόγω απώλειας της ευκαιρίας της ενάγουσας να της ανατεθεί η σύμβαση παρίσταται επίσης ως το αποτέλεσμα της απορρίψεως της προσφοράς της ενάγουσας ως ασυνήθιστα χαμηλής.
- 110 Επομένως, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η απόρριψη της προσφοράς της βάσει της αξιολογήσεως στο πλαίσιο του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 ήταν παράνομη, γεγονός πάντως είναι ότι η προσφορά αυτή ήταν ασυνήθιστα χαμηλή και ότι η ενάγουσα δεν θα μπορούσε, σε κάθε περίπτωση, να προβάλλει ζημία λόγω απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 2011, *brost* κατά Επιτροπής, T-514/09, EU:T:2011:689, σκέψη 171 *in fine*).
- 111 Επομένως, δεν είναι κατά μείζονα λόγο δυνατό να διαπιστωθεί η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ, αφενός, της ενδεχόμενης παρανομίας κατά την αξιολόγηση της προσφοράς βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 και της προβαλλόμενης από την ενάγουσα ζημίας λόγω απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η σύμβαση.
- 112 Τρίτον, όσον αφορά την προβαλλόμενη ζημία λόγω των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας του διαγωνισμού, υπενθυμίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς φέρουν υποχρεωτικώς τους σύμφυτους με τις δραστηριότητές τους κινδύνους, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών συνθηκών κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως. Στο πλαίσιο διαδικασίας διαγωνισμού, οι εν λόγω οικονομικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το κόστος της προετοιμασίας της προσφοράς. Επομένως, τα σχετικά έξοδα βαρύνουν την επιχείρηση που επέλεξε να συμμετάσχει στη διαδικασία, δεδομένου ότι η δυνατότητα συμμετοχής σε διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεως δεν συνεπάγεται τη βεβαιότητα ότι η εν λόγω σύμβαση θα ανατεθεί στον συμμετέχοντα (απόφαση CAS *Succhi di Frutta* κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω, EU:C:2009:273, σκέψη 79). Συναφώς, το άρθρο 101 του δημοσιονομικού κανονισμού ορίζει ότι η Επιτροπή έχει την ευχέρεια να αποφασίσει να μην προβεί σε ανάθεση. Επομένως, ακόμη και ο προσφέρων που έχει υποβάλει την πλέον συμφέρουσα προσφορά δεν μπορεί να είναι βέβαιος ότι η σύμβαση θα του ανατεθεί.
- 113 Κατά συνέπεια, καταρχήν, οι επιβαρύνσεις και τα έξοδα στα οποία υποβάλλονται οι προσφέροντες για τη συμμετοχή τους σε διαγωνισμό δεν μπορούν να αποτελούν ζημία δυνάμενη να αποκατασταθεί μέσω της καταβολής αποζημιώσεως (αποφάσεις CAS *Succhi di Frutta* κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω, EU:C:2009:273, σκέψη 81· *TEAM* κατά Επιτροπής, σκέψη 91 ανωτέρω, EU:T:1998:254, σκέψη 71, και *Embassy Limousines & Services* κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 34 ανωτέρω, EU:T:1998:302, σκέψη 97).
- 114 Ασφαλώς, από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι αν ο ως άνω κανόνας μπορούσε να εφαρμόζεται αδιακρίτως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η παράβαση του δικαίου της Ένωσης κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας διαγωνισμού επηρέασε τις πιθανότητες ορισμένου προσφέροντος να του ανατεθεί η σύμβαση, θα υπήρχε κίνδυνος παραβιάσεως των αρχών της ασφαλείας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (αποφάσεις CAS *Succhi di Frutta* κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω, EU:C:2009:273, σκέψη 82· *TEAM* κατά Επιτροπής, σκέψη 91 ανωτέρω, EU:T:1998:254, σκέψη 72, και *AFCOn Management Consultants* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 32 ανωτέρω, EU:T:2005:107, σκέψη 98).

- 115 Εντούτοις, κάτι τέτοιο δεν ισχύει εν προκειμένω. Πράγματι, στον βαθμό που η εκτίμηση της Επιτροπής, η οποία έκρινε την προσφορά της ενάγουσας ασυνήθιστα χαμηλή, δεν βαρύνεται με παρανομία (βλ. σκέψη 86 ανωτέρω), επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ενάγουσα δεν μπορεί βασίμως να προβάλλει ζημία λόγω απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η σύμβαση, χωρίς συναφώς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι αιτιάσεις που προέβαλε ως προς την αξιολόγηση της προσφοράς στο πλαίσιο του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 (βλ. σκέψεις 109 έως 111 ανωτέρω).
- 116 Επομένως, δεδομένου ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας του διαγωνισμού δεν επηρέασε εν προκειμένω τις πιθανότητες της ενάγουσας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση, ισχύει ο κανόνας κατά τον οποίο οι επιβαρύνσεις και τα έξοδα που πραγματοποίησε για τη συμμετοχή της στον διαγωνισμό δεν μπορούν να συνιστούν ζημία δυνάμενη να αποκατασταθεί μέσω της καταβολής αποζημίωσης.
- 117 Επιπροσθέτως, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι δεν είναι κατά μείζονα λόγο δυνατό να διαπιστωθεί η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ, αφενός, της ενδεχόμενης παρανομίας κατά την αξιολόγηση της προσφοράς βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 και της προβαλλόμενης από την ενάγουσα ζημίας λόγω των επιβαρύνσεων και εξόδων που πραγματοποίησε για τη συμμετοχή της στον διαγωνισμό.
- 118 Επομένως, το αίτημα της ενάγουσας περί επιστροφής των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας του διαγωνισμού πρέπει να απορριφθεί.
- 119 Κατόπιν των ανωτέρω, παρέλκει η εξέταση του αιτήματος διασφάλισης του απορρήτου των εγγράφων που επισυνάφθηκαν ως παραρτήματα στο δικόγραφο προκειμένου να εκτιμηθεί η ζημία λόγω των εξόδων συμμετοχής στον διαγωνισμό.
- 120 Τέταρτον, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η επιχείρησή της και το προσωπικό που χρησιμοποίησε για τη συμμετοχή στη διαδικασία του διαγωνισμού υπέστησαν αδικαιολόγητη πίεση και ζητεί την αποκατάσταση της σχετικής ηθικής βλάβης την οποία εκτιμά σε 5 000 ευρώ.
- 121 Εντούτοις, η ενάγουσα περιορίζεται στην επίκληση αδικαιολόγητης πίεσης, η οποία οφείλεται στην απογοήτευση λόγω της αδικαιολόγητης απορρίψεως της προσφοράς της, χωρίς να αποδεικνύει ότι όντως υπέστη πραγματική και βέβαιη βλάβη και χωρίς να προσκομίσει οποιοδήποτε στοιχείο με το οποίο να αποδεικνύεται η ύπαρξη τέτοιας βλάβης, κατά την έννοια της σχετικής νομολογίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 14ης Οκτωβρίου 2014, Giordano κατά Επιτροπής, C-611/12 P, Συλλογή, EU:C:2014:2282, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, σκέψη 32 ανωτέρω, EU:T:2014:888, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 122 Το επιχείρημα της ενάγουσας ότι δεν είναι αναγκαία η απόδειξη της προκληθείσας ηθικής βλάβης, το οποίο στηρίζεται ιδίως στην απόφαση Embassy Limousines & Services κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 34 ανωτέρω (EU:T:1998:302), πρέπει να απορριφθεί. Πράγματι, στην υπόθεση εκείνη, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη το γεγονός, το οποίο προέκυψε από τη δικογραφία, ότι η αναθέτουσα αρχή δημιούργησε αβεβαιότητα στην ενάγουσα επιχείρηση και την υποχρέωσε να προβεί σε άσκοπες προετοιμασίες για να ανταποκριθεί σε μια επείγουσα κατάσταση όσον αφορά την εκτέλεση της συμβάσεως. Τέτοια περίπτωση ουδόλως συντρέχει εν προκειμένω. Αντιθέτως, η Επιτροπή, με το από 22 Νοεμβρίου 2012 έγγραφό της, προειδοποιούσε σαφώς την ενάγουσα ότι η προσφορά της θα μπορούσε να απορριφθεί αν αυτή δεν παρείχε επαρκείς εξηγήσεις σε σχέση με την εν λόγω προσφορά.
- 123 Από τα ανωτέρω έπεται ότι δεν αποδείχθηκε εν προκειμένω το υποστατό της προβαλλόμενης ηθικής βλάβης και ότι το σχετικό με τη βλάβη αυτή αίτημα πρέπει επίσης να απορριφθεί.
- 124 Επιπλέον, η προβαλλόμενη ηθική βλάβη συνδέεται εν προκειμένω σχέση με την απόρριψη της προσφοράς της ενάγουσας, απόρριψη η οποία, όπως διαπιστώθηκε, ήταν δικαιολογημένη λόγω της ασυνήθιστα χαμηλής τιμής της (βλ. σκέψη 86 ανωτέρω). Επομένως, δεν είναι δυνατό να διαπιστωθεί η

ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ενδεχόμενης παρανομίας κατά την αξιολόγηση της προσφοράς βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 και της προβαλλόμενης από την ενάγουσα ηθικής βλάβης.

- 125 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω και χωρίς να παρίσταται ανάγκη να εξεταστεί αν συντρέχει η προϋπόθεση περί υπάρξεως των προβαλλόμενων από την ενάγουσα παραβάσεων όσον αφορά την αξιολόγηση της προσφοράς βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3, διαπιστώνεται ότι δεν συντρέχουν οι λοιπές δύο προϋποθέσεις, οι οποίες αφορούν, αφενός, την ύπαρξη ζημίας και, αφετέρου, την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ενδεχόμενης παράνομης συμπεριφοράς της Επιτροπής και των προβαλλόμενων από την ενάγουσα ζημιών.
- 126 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το αίτημα αποζημιώσεως, κατά το μέρος που αφορά τις παραβάσεις κατά την αξιολόγηση της προσφοράς της ενάγουσας βάσει του κριτηρίου αναθέσεως αριθ. 3 και, ως εκ τούτου, το αίτημα αποζημιώσεως στο σύνολό του.

Επί του αιτήματος διεξαγωγής αποδείξεων

- 127 Η ενάγουσα ζητεί να υποχρεωθεί η Επιτροπή να γνωστοποιήσει την προσφορά της VLM, αναδόχου, προκειμένου να ελεγχθεί το βάσιμο της αιτιάσεως περί διαφορετικής μεταχειρίσεως όσον αφορά την ασυνήθιστα χαμηλή τιμή της προσφοράς της. Προσθέτει ότι η απόφαση που έλαβε η Επιτροπή δυνάμει του κανονισμού 1049/2001 δεν μπορεί να θίξει τις εξουσίες που διαθέτει το Γενικό Δικαστήριο ως προς τη διεξαγωγή αποδείξεων.
- 128 Η Επιτροπή αντιτίθεται στο αίτημα αυτό.
- 129 Από το σύνολο των ανωτέρω εκτιμήσεων προκύπτει ότι η αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της και ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το αίτημα διεξαγωγής αποδείξεων που διατύπωσε η ενάγουσα και με το οποίο ζητείται η λήψη αντιγράφου της προσφοράς της VLM.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 130 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα.
- 131 Δεδομένου ότι η ενάγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αγωγή.**
- 2) Η Agriconsulting Europe SA φέρει τα δικαστικά έξοδά της καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.**

Frimodt Nielsen

Dehousse

Collins

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Ιανουαρίου 2016.

(υπογραφές)